

Congrés Internacional

DE LA LLENGUA CATALANA

L CONGRÉS (*)

La Llengua Catalana té una historia gloriosa: en l'Edat Mitjana fou la llengua dels reys d'Aragó y de la seva ben ordenada cancelleria, y s'extengué triomfalment, ab el vol de la ciencia o per l'impuls de les armes, per les tres penínsules mediterrànies. Fou llengua d'Estat a Sicília y a Atenes y en la cort magnífica d'Alfons V a Nàpols.

En ella parlaren, abans que en cap altra, els primers parlaments polítics d'Europa. En ella s'escrigueren les primeres lleys marítimes dels pobles migevals, y ella fou la primera llengua vulgar que serví pera les especulacions filosòfiques. Es, donchs, llengua d'alta y antiga prosapia.

Parlada encara avuy per quatre milions d'homens, veu catalana, ab més o menys diferències dialectals, es la que's parla en les provincies de Barcelona, Tarragona, Girona, Lleida, València, Alacant y Castelló de la Plana, a les Balears, al departament francès dels Pireneus Orientals y en la petita regió d'Alguer, a l'illa de Sardenya.

Hi hà, donchs, espanyols, francesos y italians qui la parlen. Desde 'ls cims aguts de les nostres montanyes fins a les capitals modernes, populoses y agitades com Barcelona, en les illes d'endins la mar y en la llarga ribera de les nostres costes, homens de mar y de terra han continuat estimant-se aquesta llengua catalana, adhuc en els temps de la seva més gran decadencia literaria.

En aquell periode d'esmortuiment que durà més de tres centuries, la llengua catalana va desaparèixer gaire be de la vida pública en sa forma escrita. Els pobles qui la parlaven vegeren llur consciencia torbada per aquells qui 'n feyen un pecat de parlar la llengua propria; valencians y mallorquins començaren a dubtar de la santa unitat de la paraula nostra, y altres, més estraviats encara, cercaren en una fantàstica llengua llemosina la genealogia arbitraria del nostre idioma.

El renaixement del nuclen català, qui començà essent econòmic, ha arribat a esser integral, extenent-se a totes les manifestacions artístiques, literaries, socials y científiques. Escriptors meravellosament dotats del geni y de l'instint de la raça han sublimat la llengua del poble y l'han aixecada a les altes esferes de la literatura y del pensament. En poch més de mig segle, y malgrat tots els obstacles oposats pels elements oficials, la llengua literaria ha resorgit ab vida esplendorosa, caminant ab èxit, a figurar entre les més cultivades de les seves germanes neo-llatines.

Cal, donchs, ara que la llengua catalana ha recobrat la seva dignitat literaria, que 'ns afanyèm a estudiar-la tecnicament en la seva íntima estructura. Es aquesta una necessitat espiritual nostra y un deute que tenim ab la cultura universal.

Ab la vivor de les disputes y ab l'exitació de les controversies, nosaltres (encara que no hem deixat de tenir tècnichs y gramàtichs molt respectables) hem perdut en gran part aquella tradició de mètode y disciplina científica que són avuy tant necessaris pera'l bon profit dels estudis, y es pera restaurar-los que 'ns dirigim a tots els homens de bona voluntat, tant d'aquí com dels demés països, pera que vinguin a aportar-nos el tresor de les llurs esperiencies científiques.

Es a vosaltres, els estudiosos dels demés pobles peninsulars no catalans, a qui 'ns dirigim primerament demanant-vos que vinguèu a col·laborar ab nosaltres, catalans, en l'estudi d'aquesta llengua germana de les vostres. Y, després d'a vosaltres, y tant com a vosaltres, es als aciençats de tot el món a qui convidem, pera que vinguin a la terra

den Milà y den Bastero a retornar-nos el caudal científich que aquells homens il·lustres els entregaren.

Congregats a Barcelona, els estudiosos de la llengua catalana apendran de sentir-la viva en la boca del poble y coneixeran de passada la moderna literatura catalana, tant abundant y rica de sentit, y aquí podran concertar-se també pera treballs colectius que siguin d'interès general pera 'ls estudis filològichs. Obres importants dels nostres clàssichs antichs jeuen ignorades en les biblioteques y arxius de la península y de l'estranger; manuscrits sovint mal catalogats com a provençals, o ab el nom genèrich d'espanyols, contenen textos inestimables de l'antiga literatura catalana.

Es d'un interès general, pera 'ls romanistes, el coneixement precís de la nostra llengua, tant moderna y tant antiga a la vegada; y es per això que no dubtem que han d'aprofitar aquesta ocasió que se 'ls ofereix d'un Congrés, pera venir a fer-ne íntima y personal coneixença a casa nostra.

Ells podran aportar-nos els datos nous de llurs estudis en forma d'una comunicació, o el simple exemple de llur paraula metòdica y disciplinada. La bona llevor granarà, y tenim fe en que aquest Congrés ha de contribuir en molt a la restauració dels estudis filològichs a Catalunya. En cambi nosaltres, apenes sortits d'un llarch període de dures proves, els mostrarem dignament lo que pot l'amor d'un poble que ha estimat la seva llengua, fent-ne una religió y un culte.

El Congrés s'ocuparà, donchs, del desenrotllament dels estudis filològichs a Catalunya. Tractarà, además, de les qüestions històriques y literaries que ab la llengua estiguen relacionades, y pensarà en proveir a la defensa y estensió d'aquesta nostra estimada llengua catalana. Se dividirà en conseqüència, en quatre seccions: Filològica, Històrica, Literaria y Social.

Els iniciadors del Congrés esperen que 'ls romanistes en general, y sobre tot aquells qui tantes proves han donades ja d'amor a la nostra llengua, no deixaràn d'acudir-hi; als estudiosos hispànichs y extrangers els ofereixen la tradicional llealtat de la terra catalana; en ells confien, y en ells esperen, car la sort d'una de les més antigues y glorioses llengues romàniques els ha forsoçament d'esser cara.

Y als catalans tots, en general, els demanen la ajuda llur sense distinció de classes ni categories. Criden els aciençats pera que estudiïn, els allunyats pera que s'acostin, y els presents pera que 'ls assisteixin; y que així, tots aplegats, facin un nou esforç per la llengua y per la patria.

Barcelona, Desembre 1905.

LA COMISSIÓ TÈCNICA:

ANTONI M.ª ALCOVER, A. RUBÍ Y LLUCH, J. MASSÓ Y TORRENTS, J. PIJOAN,
J. CASES-CARBÓ.